

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84611,Piotr-Gaszowiec.html>
21.05.2024, 00:52

Piotr Gaszowiec

PIOTR GASZOWIEC (ok. 1430, Łoźmierza (ob. Rozmierz) k. Strzelec Opolskich – 1474, Kraków), astronom, lekarz. Pochodził z rodziny szlacheckiej.

Studia na Akad. Krakowskiej rozpoczął w semestrze zimowym 1446/47, już w 1448 uzyskał stopień bakałarza. Po otrzymaniu ok. 1450 tytułu magistra podjął studia medyczne, ale kontynuował je we Włoszech, tam też się doktoryzował, przypuszczalnie na uniwersytecie w Perugii. Na pocz. 1454 udał się do Kolonii, gdzie zapisał się na tamtejszy uniwersytet i nawiązał współpracę ze znanym lekarzem Gerardem Hoefmansem z Hamont, z którym napisał traktat astrometeorologiczny *De mutationibus aeris* (1454). W 1456 powrócił do Krakowa i aż do końca życia wykładał na wydziale medycyny; w 1459 i 1462 był tam dziekanem. Prowadził też praktykę lekarską; od 1464 piastował funkcję lekarza królewskiego.

W 1448 opracował uproszczoną wersję *Tablic alfonsyńskich – Tabulae aureae motuum caelestium corporum*. Nie modyfikując modeli i parametrów pierwowzoru, znacznie zredukował liczbę kroków obliczeniowych prowadzących do uzyskania długości ekliptycznej planety, co wyróżnia *Tabulae aureae* z bogatego korpusu *Tablic alfonsyńskich*. Tablice P. nigdy nie pojawiły się w wersji drukowanej, ale wiele wskazuje na to, że był on autorem pierwszego znanego druku krakowskiego: anonimowego kalendarza na rok 1474, podającego zasady puszczenia krwi oraz czas występowania nowiu i pełni Księżyca. Znaczną popularnością w Europie cieszyła się jego wierszowana rozprawa o rachubie kalendarzowej: w 1499–1520 *Computus novus* ukazał się w co najmniej 24 wersjach drukowanych. Pozostawił w rękopisach pisma astronomiczne, astrologiczne i medyczne.

PSB (A. Birkenmajer).

B. Gomółka: *Zagadnienie autorstwa kalendarza astrologiczno-medycznego na rok 1474*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1978, R. 28; R.L. Kremer: „*Abbreviating*” the *Alfonsine Tables in Cracow: The Tabulae Aureae of Petrus Gaszowiec (1448)*, „Journal for the History of Astronomy” 2007, Vol. 38; M. Markowski: „*Kanony*” Piotra Gaszowca do „*Złoty tablic astronomicznych*” w rękopisach Badeńskiej Biblioteki Krajowej w Karlsruhe, Biblioteki Uniwersyteckiej w Padwie, Archiwum Praskiego Zamku w Pradze i Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1986, R. 36; tegoż: *Piotr Gaszowiec twórcą krakowskiej komputystyki o zasięgu międzynarodowym*, „Studia Mediewistyczne” 1988, t. 25; tegoż: *Piotr Gaszowiec z Łoźmierzy (ok. 1430–1474)*, [w:] *Uniwersytet Jagielloński. Złota księga Wydziału Matematyki i Fizyki*, red. B. Szafirski, Kraków 2000, s. 69–76.

Jarosław Włodarczyk

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)